

Komentár k štvrťročným finančným účtom za 2. štvrťrok 2010

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné inštitucionálne sektory a subsektory:

Nefinančné korporácie	S.11
Finančné korporácie	S.12
Centrálna banka	S.121
Ostatné peňažné finančné inštitúcie	S.122 (komerčné banky a podielové fondy peňažného trhu)
Ostatní finanční sprostredkovatelia	S.123 (ostatné podielové fondy, lízing, faktoring a splátkový predaj)
Finančné pomocné inštitúcie	S.124 (DSS, DDS, OCP, BCP, CD, SPF) ¹
Poist'ovacie korporácie a penzijné fondy	S.125
Verejná správa	S.13
Ústredná štátna správa	S.1311
Regionálna štátna správa	S.1312
Územná samospráva	S.1313
Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314
Domácnosti	S.14
Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (NISD)	S.15
Zahraníči (nerezidenti)	S.2
Európska únia (EÚ)	S.21
Členské krajiny EÚ	S.211
Členské krajiny európskej menovej únie (EMÚ) a inštitúcie EÚ	S.212
Zvyšok sveta a medzinárodné organizácie	S.22

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné finančné nástroje:

Menové zlato a zvláštne práva čerpania	(A)F.1 ²
Menové zlato	(A)F.11
Zvláštne práva čerpania (ZPČ)	(A)F.12
Obeživo a vklady	(A)F.2
Obeživo	(A)F.21
Prevoditeľné vklady	(A)F.22
Ostatné vklady	(A)F.29
Cenné papiere okrem akcií	(A)F.3
Cenné papiere okrem akcií a finančných derivátov	(A)F.33
Krátkodobé	(A)F.331
Dlhodobé	(A)F.332
Finančné deriváty	(A)F.34
Pôžičky	(A)F.4
Krátkodobé	(A)F.41
Dlhodobé	(A)F.42
Akcie a ostatné podiely	(A)F.5
Akcie a ostatné podiely okrem akcií podielových fondov	(A)F.51
Kótované akcie	(A)F.511
Nekótované akcie	(A)F.512
Ostatné podiely	(A)F.513
Akcie podielových fondov	(A)F.52
Poistnotechnické rezervy	(A)F.6
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia a penzijných fondov	(A)F.61
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia	(A)F.611
Čistý majetok domácností v rezervách penzijných fondov	(A)F.612
Vopred zaplatené poistné a rezervy na nevyrovnané poistné nároky	(A)F.62
Ostatné pohľadávky a záväzky	(A)F.7
Obchodný úver a preddavky	(A)F.71
Ostatné	(A)F.79

¹ DSS – dôchodkové správcovské spoločnosti, DDS – doplnkové dôchodkové spoločnosti, OCP – obchodníci s cennými papiermi (CP), BCP – burza CP, CD – centrálny depozitár, SPF – správcovské spoločnosti podielových fondov

² Stavý sú označované kódom AF a transakcie kódom F

Štvrťročné finančné účty v 2. štvrťroku 2010

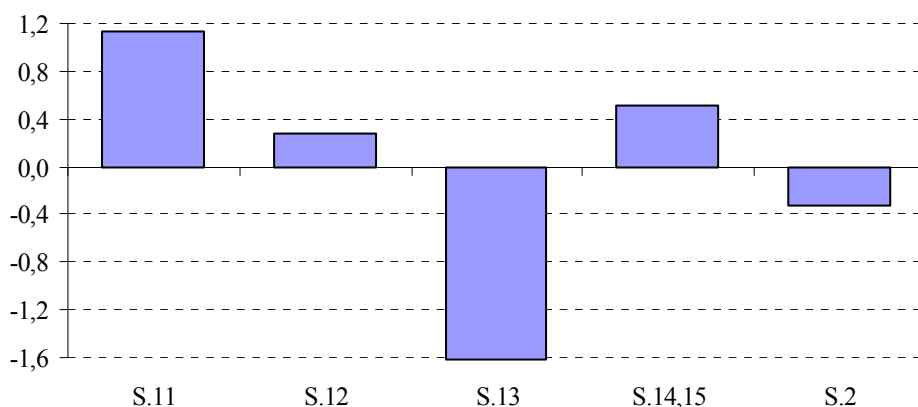
Celkový vývoj

Transakcie

V druhom štvrťroku 2010 došlo ku kladným finančným transakciám domácej ekonomiky, keď čisté poskytnuté pôžičky³ dosiahli 0,3 mld. eur. Tento pozitívny vývoj bol výsledkom výraznejšieho nárastu finančných aktív v porovnaní s nárastom finančných pasív. Z pohľadu inštitucionálnych sektorov⁴ prispeli najvýraznejšou mierou k uvedenému vývoju finančné transakcie nefinančných inštitúcií (S.11) a domácností a neziskových inštitúcií slúžiacim domácnostiam (S.14,15), keď rozdiel medzi aktívnymi a pasívnymi transakciami dosiahol 1,1, resp. 0,5 mld. eur. Naopak, najhorší výsledok v 2. štvrťroku 2010 dosiahla verejná správa (S.13), ktorej dlžnícka pozícia vzrástla o 1,6 mld. eur.

Graf č.1

Čisté pôžičky poskytnuté (+)/prijaté (-) podľa sektorov
v 2.Q.10 (v mld. EUR)

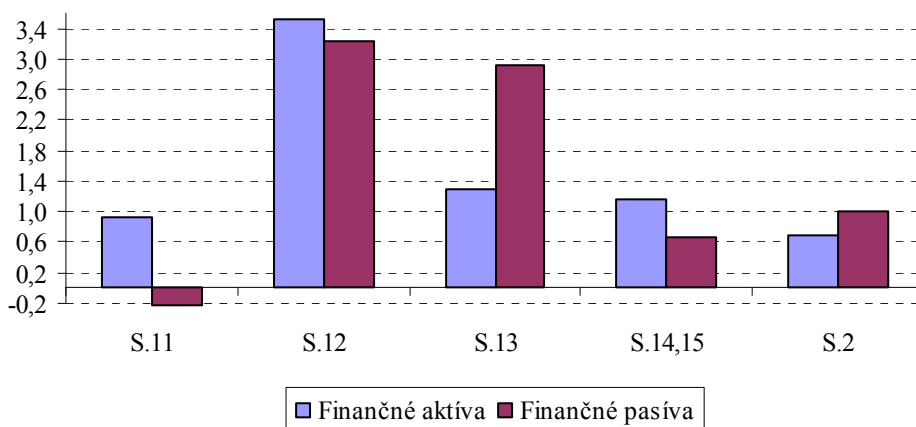

³ Čisté poskytnuté pôžičky reprezentujú kladný rozdiel medzi finančnými aktívami a finančnými pasívami. Ak je rozdiel záporný, hovoríme o čistých prijatých pôžičkách.

⁴ Podrobné členenie inštitucionálnych sektorov s priradenými kódmi v súlade s klasifikáciou národných účtov ESA95 je uvedené na strane 2

Graf č.2

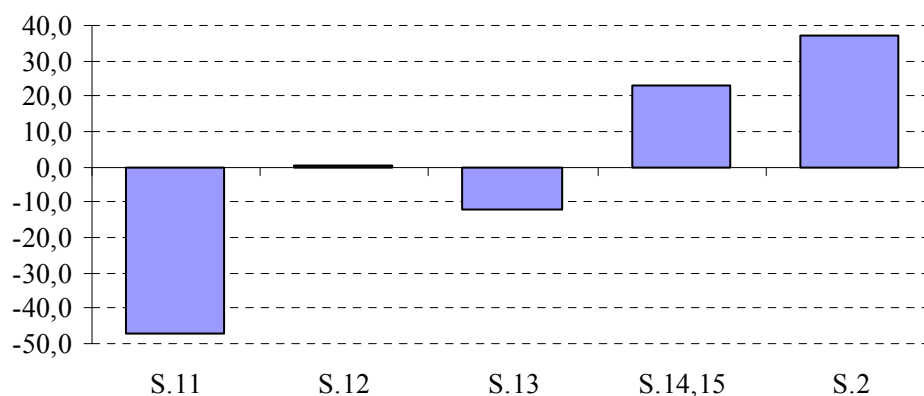
Finančné transakcie podľa sektorov v 2.Q.10 (v mld. EUR)

Stavy

Napriek kladným finančným transakciám v 2. štvrtroku 2010 sa celkový dlh národného hospodárstva zvýšil, keď jeho objem na konci štvrtroka dosiahol -35,7 mld. eur. Tento paradoxný vývoj súvisí s precenením finančných nástrojov a odlišnou metodikou výpočtu stavov a transakcií v zdrojových dátach. Najzadlženejší je sektor nefinančných inštitúcií, ktorého čistý dlh predstavuje -47,0 mld. eur. Okrem podnikov je naďalej zadlžený aj sektor verejnej správy (vo výške -12,2 mld. eur). V rámci domácej ekonomiky disponuje najväčším čistým finančným majetkom sektor domácností (v objeme 23,0 mld. eur). Sektor zahraničia zaznamenáva dlhodobu čistú veriteľskú pozíciu, ktorá ku koncu 2. štvrtroka 2010 predstavovala hodnotu 37,2 mld. eur.⁵

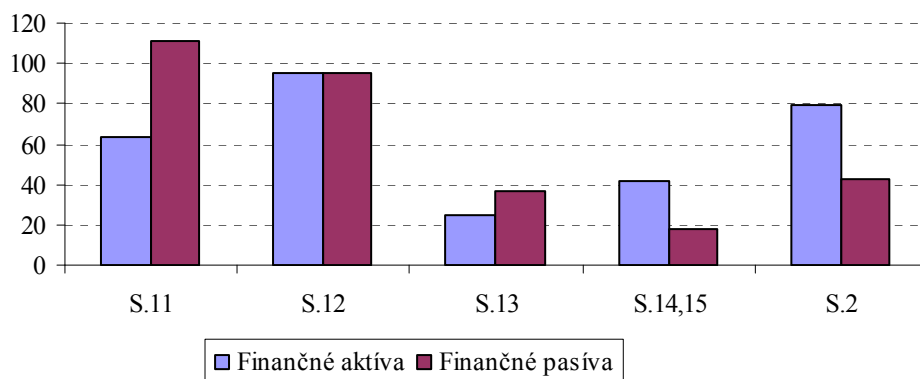
Graf č. 3

Čisté finančné aktíva podľa sektorov ku koncu 2.Q.10
(v mld. EUR)

⁵ Rozdiel medzi čistým finančným dlhom domácej ekonomiky (-35,7 mld. eur) a čistou veriteľskou pozíciou zahraničia (37,2 mld. eur) predstavuje položka menové zlato a ZPČ vo výške 1,5 mld. eur). Táto položka je vykazovaná na strane aktív centrálnej banky, ale na strane pasív zahraničia sa nevykazuje.

Graf č. 4

Stavy finančných aktív a pasív podľa sektorov ku koncu 2.Q.10
(v mld. EUR)

Štvrťročné finančné účty podľa jednotlivých inštitucionálnych sektorov

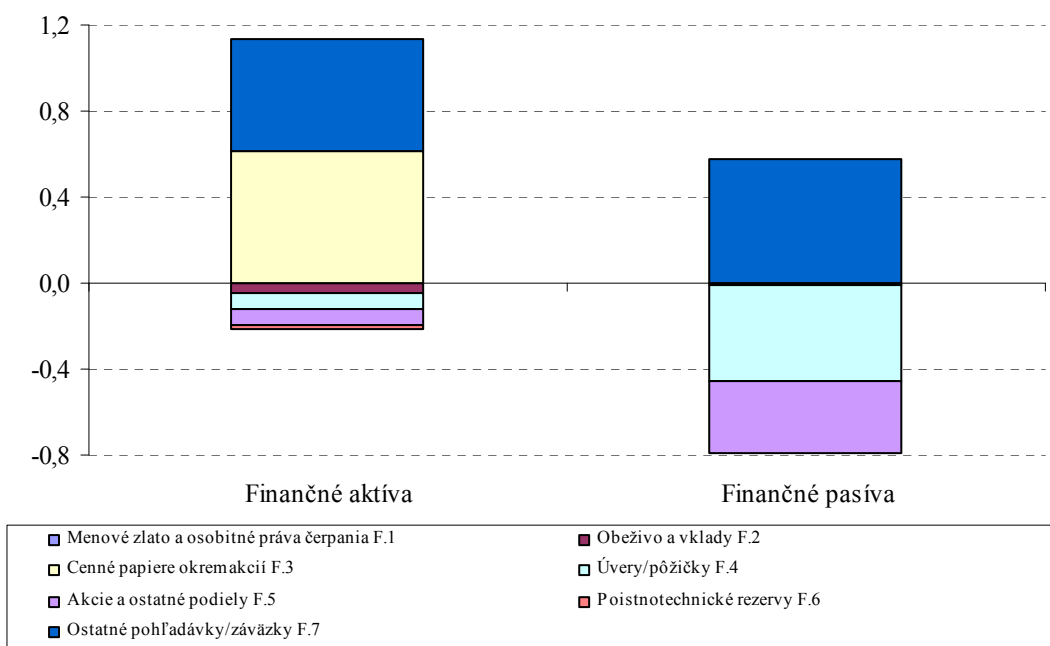
S.11 Nefinančné inštitúcie

Transakcie

Pozitívny vývoj v podobe znižovania zadlženosti nefinančných inštitúcií bol spôsobený tým, že finančné aktíva vzrástli a zároveň finančné pasíva mierne poklesli.

Graf č. 5

Štruktúra finančných aktív a pasív (transakcie) nefinančných podnikov
v 2.Q.10 (v mld. EUR)

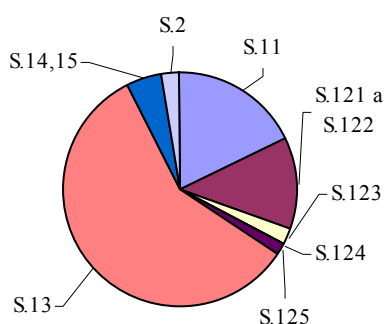

V rámci aktív podnikom vzrástli cenné papiere okrem akcií (+0,6 mld. eur) a ostatné pohľadávky (+0,5 mld. eur). Zaujímavý je pokles ostatných vkladov v zahraničí vo výške 0,2 mld. eur.

Na strane pasív podnikom vzrástli iba ostatné záväzky (+0,6 mld. eur) voči zahraničiu ako aj v rámci domácej ekonomiky. Naopak, poklesli krátkodobé úvery prijaté od domácich lízingových spoločností (-0,3 mld. eur) a od nerezidentov (-0,1 mld. eur) a nekótované akcie v držbe nerezidentov (-0,3 mld. eur).

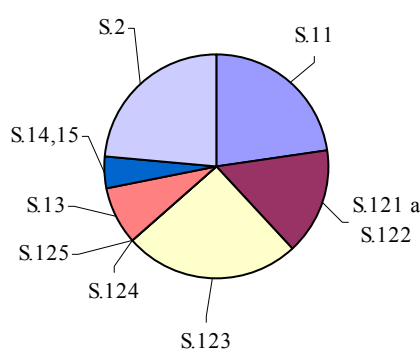
Graf č.6

Sektorové členenie finančných aktív (transakcie) nefinančných inštitúcií v 2.Q.10

Graf č.7

Sektorové členenie finančných pasív (transakcie) nefinančných inštitúcií v 2.Q.10

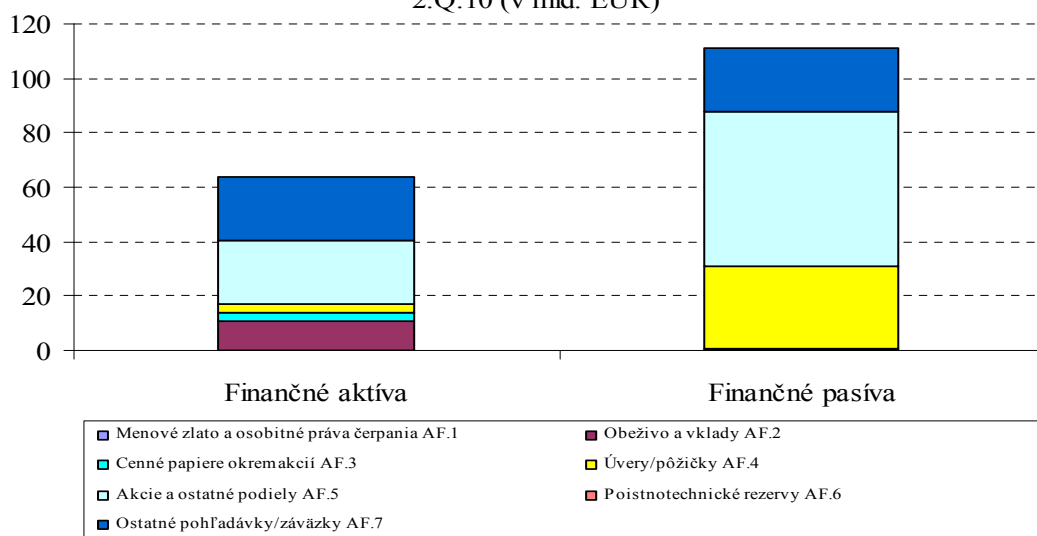

Stavy

Medzi hlavné finančné zdroje nefinančných podnikov patria dlhodobo akcie, finančné a obchodné úvery. Uvedené zdroje využívajú podniky na investície predovšetkým do obchodných úverov, akcií a vkladov.

Graf č. 8

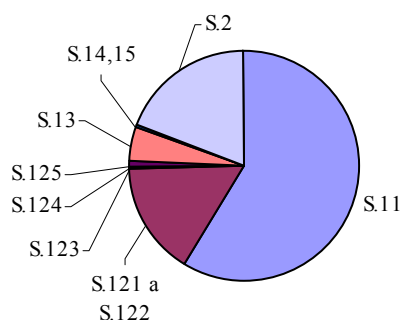
Štruktúra finančných aktív a pasív nefinančných podnikov ku koncu 2.Q.10 (v mld. EUR)

Aktuálny stav vydaných majetkových cenných papierov nefinančných podnikov je v rámci domácej ekonomiky držaný predovšetkým v sektore nefinančných podnikov (36,7%) a subjektmi verejnej správy (17,0%). 45,8% akcií domácich podnikov je vlastnených zahraničnými subjektmi. V rámci úverového financovania sa podnikov predstavujú úvery od domácich bánk a lízingových a faktoringových spoločností 56,5%, úvery zo zahraničia tvoria 35%. Hlavnými dlžníkmi domácich podnikov v jednotlivých finančných nástrojoch sú subjekty sektorov nefinančných podnikov (58,6%), peňažných finančných inštitúcií (16,4%) a zahraničia (18,5%).

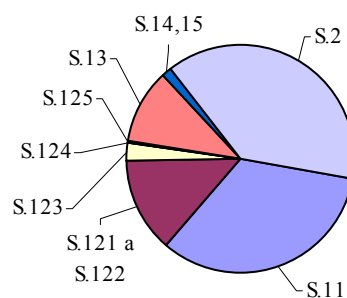
Graf č. 9

Sektorové členenie finančných aktív
nefinančných inštitúcií ku koncu 2. Q. 10

Grafč.10

Sektorové členenie finančných pasív
nefinančných inštitúcií ku koncu 2. Q. 10

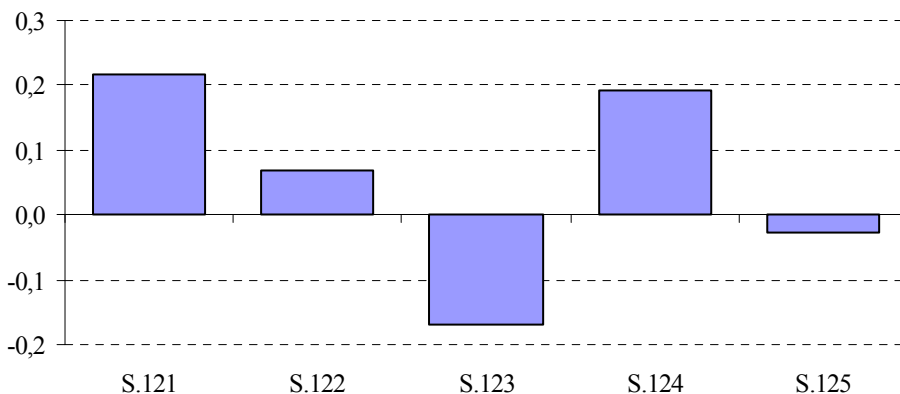
S.12 Finančné inštitúcie

Transakcie

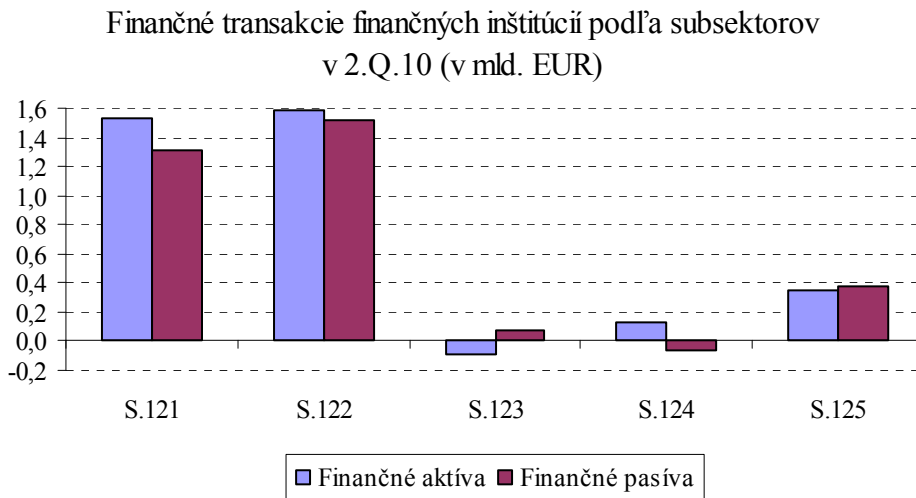
Podobne ako nefinančné podniky, aj sektor S.12 - finančné korporácie zaznamenal v 2. štvrtroku 2010 čisté poskytnuté pôžičky, o čo sa pričínili subsektory S.121 – centrálna banka, S.122 – ostatné peňažné finančné inštitúcie a S.124 – finančné pomocné inštitúcie.

Graf č.11

Čisté pôžičky poskytnuté (+) / prijaté (-) finančných inštitúcií
v 2. Q. 10 (v mld. EUR)

Graf č.12

Pozitívny vývoj vo finančnej súvahe zaznamenala centrálna banka (S.121), keď rast aktív predstihol rast pasív. Centrálna banka vo veľkej miere nakupovala zahraničné dlhodobé dlhové cenné papiere. Mierne vzrástli aj dlhodobé úvery poskytnuté domácim bankám. Rast pasív bol výsledkom rastu prevoditeľných vkladov od domácich bánk a od zahraničných subjektov.

Celkové čisté kladné transakcie ostatných peňažných finančných inštitúcií (S.122) boli výsledkom mierne vyššieho rastu aktív v porovnaní s nárastom pasív. Z aktív sa najviac zvýšili dlhodobé dlhové cenné papiere (nákupy domácich štátnych dlhopisov), prevoditeľné vklady v centrálnej banke a dlhodobé úvery domácnostiam. Na pasívach komerčné banky prijali vklady väčších objemov tak od domácností ako aj od ústrednej štátnej správy.

Jedným z dvoch subsektorov finančných korporácií, ktoré v druhom štvrtroku 2010 zaznamenali záporné finančné transakcie, bol aj subsektor S.123 - ostatní finanční sprostredkovatelia (S.123). V rámci aktív stojí za zmienku pokles krátkodobých úverov poskytnutých nefinančným podnikom, ktorý bol kompenzovaný vyššími dlhodobými úvermi, dlhodobými dlhovými cennými papiermi a ostatnými vkladmi. Prijaté úvery sa vyvíjali v protiklade s poskytnutými, keď sa zvýšili krátkodobé úvery, hlavne od nerezidentov a znížili sa dlhodobé úvery od domácich bánk a nerezidentov.

Finančné pomocné inštitúcie (S.124) dosiahli v 2. kvartáli 2010 plusové čisté finančné aktíva vďaka nárastu aktív, hlavne vkladov v bankách a v štátnej pokladnici a poklesu pasív, predovšetkým akcií vlastnených sektorom poisťovní a dôchodkových fondov.

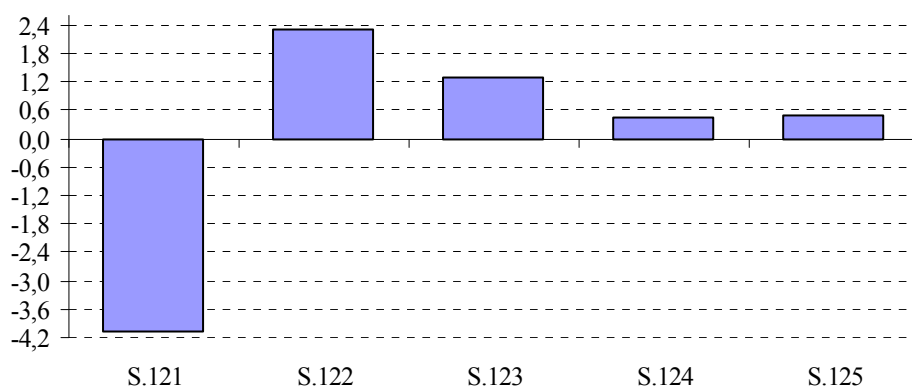
Poisťovne a penzijné fondy (S.125) sú druhým subsektorom sektora S.12, ktorý zaznamenal čisté prijaté pôžičky. Nárast úspor domácností v dôchodkových a doplnkových dôchodkových fondoch poslúžil predovšetkým na nákup domácich štátnych dlhopisov a na nárast vkladov v zahraničí.

Stavy

Celý finančný sektor (S.12) je vo veriteľskej pozícii, zásluhou všetkých subsektorov s výnimkou dlžníckej pozície centrálnej banky.

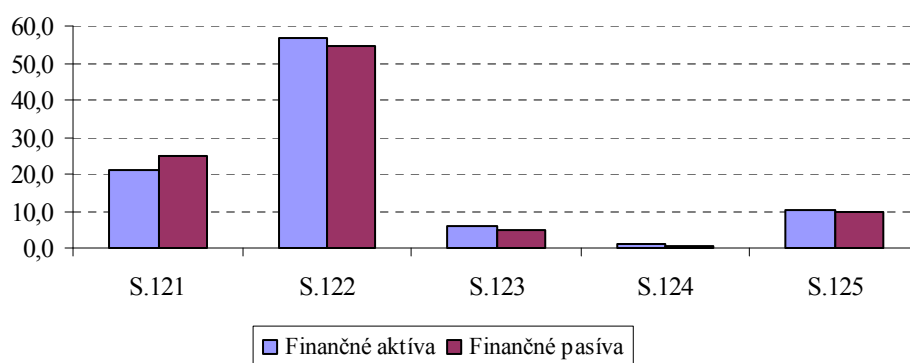
Graf č. 13

Čisté finančné aktíva subsektorov finančných inštitúcií ku koncu 2.Q.10 (v mld. EUR)

Graf č.14

Finančné aktíva a pasíva finančných inštitúcií podľa subsektorov ku koncu 2.Q.10 (v mld. EUR)

V súlade so svojím primárnym poslaním – prijímať vklady a poskytovať úvery - najviac peňazí investujú ostatné peňažné finančné inštitúcie do úverov. Okrem toho významnú časť voľných zdrojov si ukladajú do vládnych dlhopisov a rezidentských aj nerezidentských vkladov. Na strane pasív zohrávajú dominantnú úlohu vklady (takmer 80% všetkých pasív). Z pohľadu sektorového členenia sú najvýznamnejšími klientmi bánk na strane aktív nefinančné podniky, domácnosti a subjekty ústrednej štátnej správy. Na strane pasív sú to predovšetkým domácnosti, nefinančné podniky a zahraničné subjekty. Sektor zahraničia predstavuje významného vlastníka akcií a ostatných majetkových podielov v bankách, keď jeho podiel v tomto finančnom nástroji predstavuje približne 92%.

Štruktúra investovaných finančných nástrojov ako aj sektorov vychádza z hlavnej funkcie sektora S.123, ostatní finanční sprostredkovatelia, to znamená, že sa zameriava na poskytovanie úverov nefinančným podnikom a domácnostiam a časť zdrojov investuje taktiež do vkladov v bankách, domácich vládnych a zahraničných dlhopisov. Hlavným zdrojom príjmov sú predovšetkým úvery od domácich a zahraničných bánk a podielové listy podielových fondov v držbe predovšetkým domácností.

Najmenší vplyv v rámci finančných inštitúcií má z pohľadu spravovaných aktív a pasív sektor S.124, finančné pomocné inštitúcie. Väčšinu svojich voľných finančných zdrojov, ktoré získava od zahraničných aj domácich akcionárov a od domácich bánk vo forme úverov, má uložených vo vkladoch.

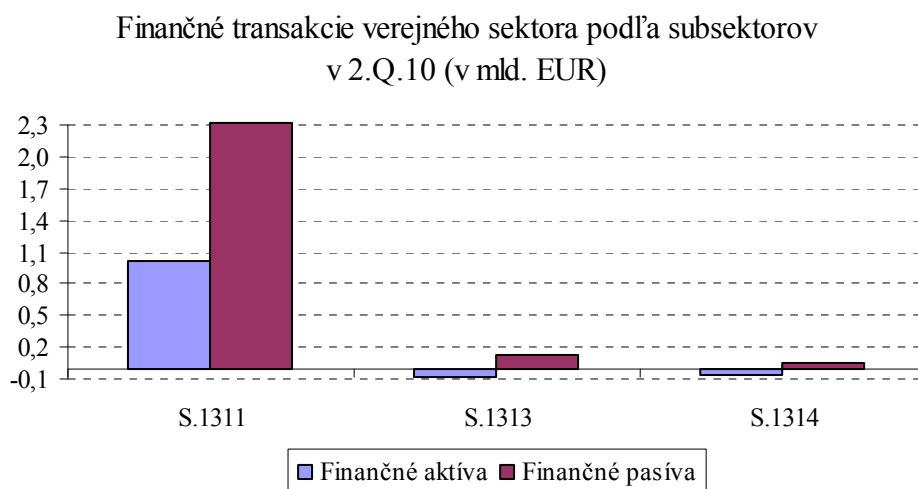
Naopak čoraz viac rastúci vplyv na finančnom trhu zaznamenáva sektor S.125, poisťovne a dôchodkové a doplnkové dôchodkové fondy. Hlavným veriteľom uvedeného sektora sú domácnosti, ktoré investujú do životných poisťiek a do druhého a tretieho dôchodkového piliera. Tako získané prostriedky sú investované predovšetkým do domácich (dlhopisy vlády) a zahraničných dlhových cenných papierov, ďalej do vkladov v domácich bankách a taktiež do majetkových cenných papierov.

S.13 Verejná správa

Transakcie

Verejná správa v druhom štvrtroku 2010 zvýšila svoju dlžnícku pozíciu o 1,6 mld. eur, o čo sa pričínili všetky subsektory. Najviac k tomu prispel subsektor S.1311 – ústredná štátna správa, ktorej aktíva vzrástli o 1,3 mld. eur menej než pasíva. Územná samospráva, S.1313 a fondy sociálneho zabezpečenia, S.1314, skončili s výsledkom – 0,2 mld. eur, resp. -0,1 mld. eur.

Graf č.15

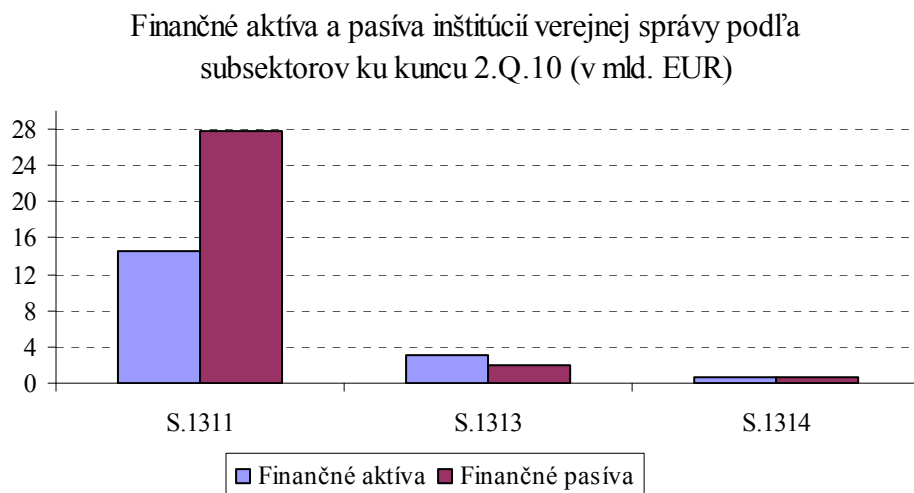
Najväčší vplyv na celkový výsledok ústrednej štátnej správy mali emisie dlhopisov a štátnych pokladničných poukážok v celkovej výške 2,2 mld. eur. Na strane aktív došlo k nárastu vkladov v bankách a ostatných pohľadávok voči podnikom a domácnostiam.

Územnej samospráve poklesli z aktív vklady a ostatné pohľadávky. Na pasívach narástli prijaté úvery a ostatné záväzky.

Stavy

Celková dlžnícka pozícia sektora verejnej správy je určená predovšetkým vývojom v subsektore ústredná štátna správa. Ostatné dva subsektory verejnej správy, S.1313 - územná samospráva a S.1314 - fondy sociálneho zabezpečenia zaznamenali ku koncu 2. štvrťroka 2010 čistú veriteľskú pozíciu.

Graf č. 16

Najväčším finančným aktívom subjektov centrálnej vlády sú akcie emitované domácimi nefinančnými podnikmi (cca. 54% zo sumy všetkých aktív). Necelých 14% svojich aktív vykazujú subjekty centrálnej vlády v dlhodobých úveroch poskytnutých nefinančným podnikom, územnej samospráve a zahraničným subjektom a približne 14% aktív má vláda vo vkladoch v rezidentských bankách. Prevažnú väčšinu pasív centrálnej vlády tvoria dlhodobé dlhové cenné papiere (cca. 80%), z ktorých 29% vlastní zahraniční vlastníci.

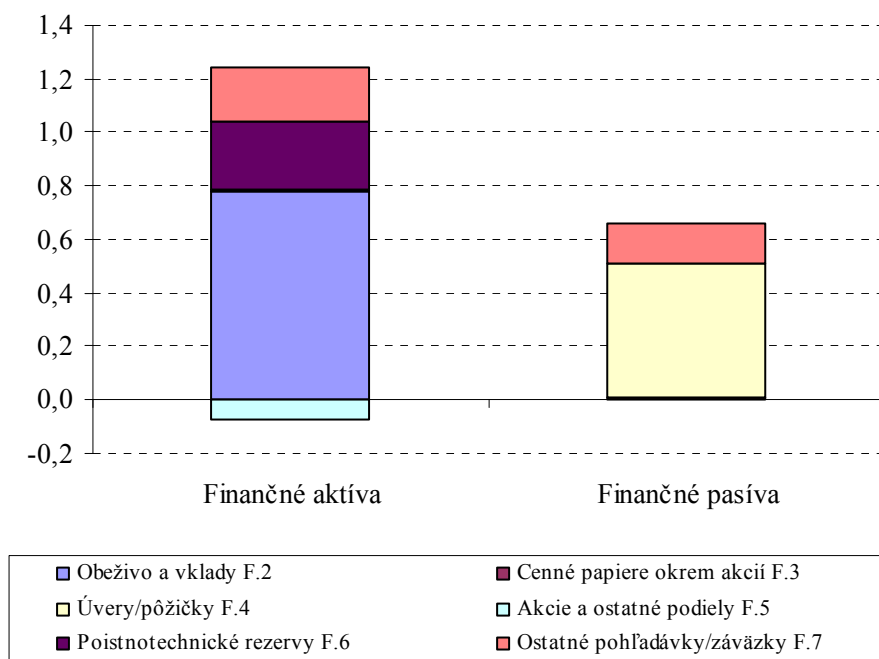
S.14,15 Domácnosti a NISD

Transakcie

Sektor domácností a NISD si v 2.Q. 2010 zvýšil svoju celkovú veriteľskú pozíciu o 0,5 mld. eur vplyvom rýchlejšieho rastu finančných aktív v porovnaní s rastom finančných pasív. V rámci aktív boli vyššie predovšetkým ich vklady, obeživo a dôchodkové úspory. Na strane pasív sa domácnosti zadlžili prostredníctvom dlhodobých úverov a značne vzrástli aj ostatné záväzky.

Graf č.17

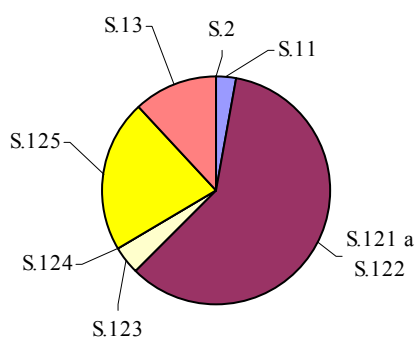
Štruktúra finančných aktív a pasív (transakcie) domácností a NISD v 2.Q.10 (v mld. EUR)

Z pohľadu sektorového členenia mali vplyvom nárastu úspor na bankových účtoch a obeživa a objemu dôchodkového sporenia najväčší podiel na strane aktív transakcie s bankami a poisťovňami, dôchodkovými a doplnkovými dôchodkovými fondmi. Na strane pasív prispeli k negatívnemu vývoju predovšetkým transakcie s peňažnými finančnými inštitúciami a s ústrednou štátnou správou.

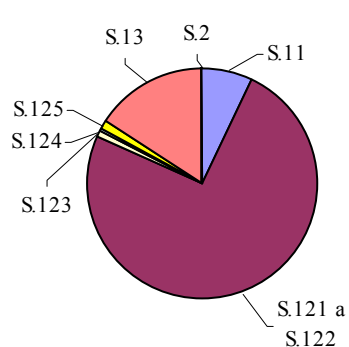
Graf č.18

Sektorové členenie finančných aktív (transakcie) domácností a NISD v 2.Q.10

Graf č.19

Sektorové členenie finančných pasív (transakcie) domácností a NISD v 2.Q.10

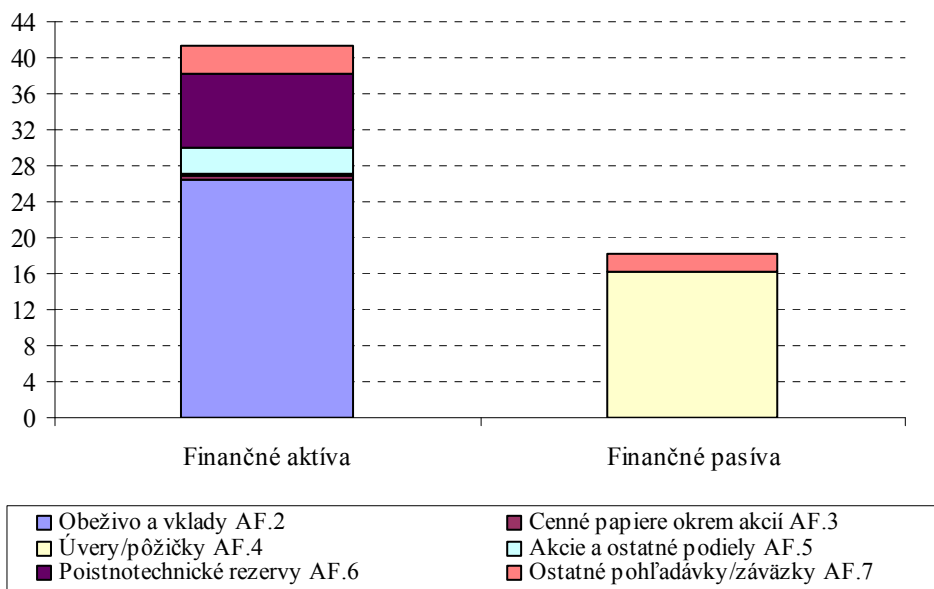
Stavy

Sektor domácností a NISD sa v slovenskom hospodárstve vyznačuje veľkou čistou veriteľskou pozíciou. Približne 56% voľných zdrojov si ukladá vo forme vkladov, ďalšia časť, necelých 20%, je investovaná v dôchodkovom systéme a v životnom poistení. Do podielových fondov investujú domácnosti 6,8% svojich aktív. Viac než 88% všetkých pasív

tvoria prijaté úvery, predovšetkým dlhodobé. Zvyšnú časť záväzkov tvoria ostatné pasíva, z ktorých najväčší podiel majú pasíva voči verejnej správe (dane, odvody, sociálne príspevky).

Graf č. 20

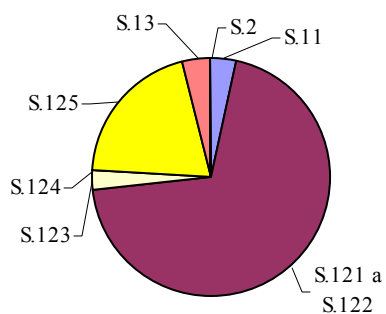
Štruktúra finančných aktív a pasív domácností a NISD ku koncu 2.Q.10 (v mld. EUR)

Sektorové členenie investícií a zdrojov financovania domácností vyplýva z povahy finančných nástrojov v ich bilancii. Najdôležitejší partner domácností a NISD je sektor S.121 a S.122 - peňažné finančné inštitúcie, významný podiel začína v posledných rokoch nadobúdať aj sektor S.125 - poisťovne a dôchodkové a doplnkové dôchodkové fondy. Na strane pasív tvorí relatívne významný podiel sektor vlády.

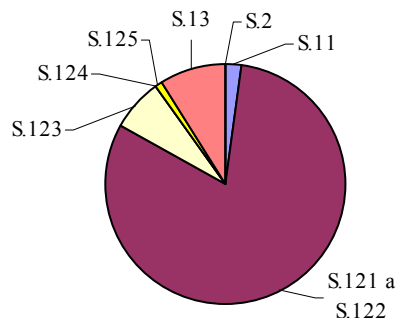
Graf č. 21

Sektorové členenie finančných aktív domácností a NISD ku koncu 2.Q.10

Graf č. 22

Sektorové členenie finančných pasív domácností a NISD ku koncu 2.Q.10

S.2 Zahraničie

Transakcie

Celkové zníženie veriteľskej pozície sektora zahraničia voči domácim sektorom bolo výsledkom väčšieho rastu pasív v porovnaní s rastom aktív.

V rámci pasív dominuje nárast dlhodobých dlhových cenných papierov v držbe centrálnej banky a nárast obchodných úverov a preddavkov. Z položiek aktív sa najviac zvýšili vklady v bankách, štátne dlhopisy a obchodné úvery a preddavky voči podnikom.

Stavy

Sektor zahraničia je čistým veriteľom voči slovenskej ekonomike, keď takmer 33% všetkých aktív predávajú akcie domácich nefinančných podnikov a ďalších 20% tvoria pohľadávky voči centrálnej banke v súvislosti s platobným systémom TARGET2. Významným aktívom zahraničia sú aj úvery voči nefinančným podnikom a dlhové cenné papiere emitované ústrednou štátnou správou. Najvýznamnejšími záväzkami zahraničia voči domácej ekonomike sú dlhové cenné papiere (cca. 52%) prevažne v rukách finančných inštitúcií a obchodné úvery (cca. 15%) prijaté od nefinančných podnikov.